

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45,

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 80 fl.
rândul cu litere garmond.

Școala națională.

În desfășurarea îngustă și repede a vieții noastre de astăzi vin multe întâmplări de tot soiul, cari nu s'aleg nici după însămnătate, nici după cuprins, ci se desfac și se așază în minte, în suflet, după vrea lor oarbă și caprițioasă. Din stratul lor răsar puteri, cari stăpânesc și diriguiază munca noastră, făuresc fericirea ori nenorocul nostru, îndrumă viața noastră românească. S'au ridicat puterile acestea preste noi, nimicind pornirile bune ale strămoșilor, menite să ne câștige deprinderile unei munci disciplinate și spiritul de prevedere, cu care sunt înzestrate alte neamuri, — toate neamurile din apus — s'au înălțat și ne stavilesc și astăzi întru organizarea puterii de muncă, întru orânduirea sufletului și întru potolirea pornirilor străine sub disciplina rațiunii și înțelegerii noastre.

Și oare să nu avem noi puțința de a ne face stăpâni peste întâmplări? Să nu fie un mijloc, cu ajutorul căruia să putem orându-i întâmplările și să influențăm dezvoltarea neamului înspre bine și noroc? Ispitirea istoriei, mai ales a istoriei culturale, ne desvăluie multe mărturii, cari ne îndeamnă să credem în o astfel de puțință.

Să luăm o vreme, în care națiuni întregi erau stăpânite de instincte, de viața animalică mai mult decât altcând: de ex. războiul de 30 de ani.

Derăpănarea materială, destrăbălarea morală, sălbătăcia traiului la neamul german, pricinuită de răzcoala aceasta, răsărită mai mult în urma năcazurilor agrare, decât a nevoilor de credință, nimicise orice nădejde în o renaștere oarecare. Dar iată în drumul acesta de primejdii răsare un bărbat, care are curajul și puterea de a opri pe răzvrătiți și destrăbălați în calea lor.

FOIȘOARĂ.

R. Cioflec: Doamne ajută-ne.

București, 1907. 246 pp. Preț 2 lei.

Numele pus în fruntea acestei cronici literare poate că nu e necunoscut cetitorilor ziariului nostru. În orice caz l'au putut vedea sub vre-o schiță sau nuvelă din cele mai îngrijite și răspândite prin reviste literare, în „Luceafărul“, „Sămănătorul“ și „Viața literară“. Chiar și *subsolul*, foiletonul unor gazete zilnice dela noi, s'a bucurat de colaborarea îmbelșugată a tânărului autor.

Dl Cioflec e Ardelean, din jurul Brașovului. Azi a ajuns funcționar la biblioteca Academiei Române. Cea dintâi schiță a sa, care mi-a atras luarea aminte, a fost „Un gând“, mi-se pare acum vre-o doi ani. Am citit-o cu bucurie cătorva prieteni cu cari mă înțelegeam bine. El vorba în ea de o fată de sat, năpădită de gânduri, încercată de fiorii spaimii sau înviorată de nădejdi: Gheorghe e dus la sorți. Poatecă nu-l ia oțănă. Vorbă să fie! Căci „unde mai găsești ei, domnii, flăcău ca Gheorghe?“ De-ar veni odată seara, să se întoarcă și feciorii duși la oraș. Biata

E Amos Comenius, care propoveduește o nouă Evanghelie, Evangelia redeșteptării și renașterii. El grăește neamurilor despre un duh nou și plin de viață a credinței creștine, și mai ales despre o nouă creștere a celor tineri, despre o creștere națională.

„Școala să fie de aci înainte așezământul de adevărată lămurire pentru sufletul neamului, locașul sfânt al duhului, care călăuzește cărările popoarelor. Iar duhul e la fiecare seminție altul, și de adevărul acesta trebuie să se țină seamă. Numai pe calea aceasta se va putea trezi neamul la viață conștientă națională, numai cu ajutorul școlii naționale se va lipsi poporul de înfățișarea acea jalnică a unei cete cu sufletul mort, și numai în urma creșterii în legea, limba, datinele strămoșești se va dobândi puterea de a înlocui activitatea inconștientă, care se întemeiază pe instinct, prin o activitate conștientă, basată pe înțelegerea rațională a cauzelor și a scopului, și care nu e alta decât orânduirea cu înțelepciune a întâmplărilor. Instinctele rămân afară de controlul conștiinței, pecând asupra deprinderilor formate cu deplină înțelegere, în lumina vie a înțelegerii, conștiința își păstrează posibilitatea de a le controla mersul și la trebuință de a le schimba direcțiunea. Deprinderile formate din repetarea faptelor conștiente sunt cea mai scumpă comoară ce se moștenește din neam în neam, și fără de ele orice altă avuție e ca o literă moartă.“

Și gândurile acestea, grăitoare de o renaștere, aducătoare de o nouă și puternică viață, aflară viu răsunar în sufletul contimporanilor, dar mai ales în sufletul *evlaviosului Ernst*, principele Thuringiei. Înimile sămînțurilor germane se înviorară, prinseră nouă viață.

Astfel și *Fichte*, pătruns de adevărul grăit de *Comenius*, și mai pe urmă de *Pestalozzi*, cere cu insistență prin „*vorbirile către națiunea nemțască*“ educația națională, o creștere națională străbătută de ideea dumne-

zeirii. Iar *Stein* și *Humboldt* se îndelneticesc pe întrecute întru realizarea gândurilor fichtiane. „De creștere națională are lipsă neamul nostru încercat. Să păstrăm cu sfințenie sufletul nostru neprihănit al strămoșilor. Școala să trezească în sufletul copiilor moștenirea dela moși-strămoși, iar biserica să învețe neamul de a crește și mări avutul național“.

De astfel de convingeri erau conduși și luminați bărbații de frunte ai neamului german în lucrarea lor, iar roadele le aflăm în organizația minunată a muncii și regularitatea sufletească a Nemților de astăzi.

Vedem deci, că există un mijloc, cu a cărui ajutor se pot orându-i întâmplările, se poate influența dezvoltarea neamului nostru în spre bine și noroc. Mijlocul e școala națională, prin care se face creșterea mlădițelor în duhul curat și neprihănit al strămoșilor. Copilul trebuie călăuzit către moștenirea strămoșască, ca să o cunoască și să o grijască, să-i fie mereu în conștiință. Iar biserica are să învețe pe credincioși cum să clădească viitorul copiilor și nepoților, să-i învețe să zidească pe moștenirea aceasta scumpă, arătându-le prin pilda altor neamuri, că fără de această temelie zidul să prăbușește în degrabă.

Numai când școala noastră scundă va fi plină de sufletul neamului, numai când dascălul și preotul, când toți cărturarii vor lucra întru isgonirea puterilor străine de duhul nostru, când ne vom curăți inimile de influențele neamurilor cu altă fire, când vom pășura cu îndărătnicie legea, limba și datinele bune sufletești neschimbate în curățenia lor strămoșască, vom putea nădăjdui și noi orânduire sufletească, deprinderea unei munci disciplinate, vom putea nădăjdui mărirea neamului.

Nicolae Păunaș.

Maiestatea Sa la Praga. Luni dimineața pleacă Maiestatea Sa din Praga acasă la Viena. Dupăcum s'a exprimat în mai multe rânduri, M. Sa s'a simțit foarte bine în Praga. La multe festivități aranjate din acest prilej, Maiestatea Sa s'a prezentat însoțit de moștenitorul tronului, Arhiducele Francisc Ferdinand.

Legea școlară votată. În ședința de ieri, Joi, a dietei ungare s'a terminat discuția pe paragrafi a proiectului școlar de lege. Puține modificări s'au făcut în proiect, și de puțină însămnătate, cu toate că deputații naționaliști au propus mai multe schimbări liniștitoare pentru confesiuni și naționalități. La ora unu și jumătate, când a fost primit ultimul paragraf și discuția a fost declarată încheiată, s'au făcut mari ovafțiuni ministrului Apponyi și raportorului Vertán. În ședința de astăzi proiectul va fi votat în a treia cetire, apoi va fi trimis spre desbatere casei de sus.

Chemarea preotului.

Lucrare citită în conferența preotească din tractul Orăștie, de Octavian Bude.

(Urmare).

E o cerință mare impusă nouă de sf. scriptură, de a predica evanghelia lui Christos și a învăța, ca astfel turma noastră cuvântătoare să aibă hrana sufletească necesară.

Și predicarea e necesară pentru de a putea pregăti sufletele creștinilor pentru primirea adevărurilor evanghelice.

„Nu poți lucra ferul până nu l-ai încălzit și sufletele oamenilor tot așa“ — zice „un om ca oricare altul“. Vom avea deci datorința de a bate ferul până se va încălzi, vom predica așa, ca să încălzim sufletele credincioșilor și această căldură să facă se incolțească sămânța cea bună.

Fără îndoială, că dăm de greutăți. Sămânța nu va cădea totdeauna pe pământ roditor, ci adeseori între spini, cari

a luat pe Florica de nevastă.

Bucata aceasta pare că indică direcția, în care ar putea munci mai cu folos dl R. Cioflec.

Dar volumul „Doamne ajută-ne“ mai are o față, și asta îndreptățește întru câțva titlul. Pe aceasta e scrisă mizeria, durerea neagră și suferințele nealinate.

Întâmplările acestea sunt aproape toate dela oraș. Studentul care se sinucide lăsând în suferințe o mamă și o soră, prezintat într'un larg cadru de jale și nefericie; soldatul român rănit greu, căruia-i înmânează un Turc muribund punga ca să i-o dea nevaste-si, și apoi se stinge; bătrânul cerșitor neputincios, fără alt prietin decât un școlar nevrânsnic ce moare, și celelalte figuri, cari se întâlnesc în cartea aceasta, sunt fără îndoială vrednice să se oprească privirea cuiva asupra lor. Voiu da cuprinsul unei schițe numai, să se vadă cum înțelege autorul nostru să le zugrăvească.

Radu, om cu trei copii, cu nevastă, fără lucru, ese într'o seară din casă, cu pasul greu, parcă n'ar vrea să ajungă unde plecase. În cale întâlnește doi tovarăși, și pleacă toți trei, să jefuiască, să omoare poate. Ajung în dreptul unei brutării, și

Ileana se ferbea greu. Merge să aducă apă, și la fântână întâlnește pe Florica, sora lui. „A întreat-o că ce mai fac boii, — boii lui Gheorghe. Că o să vie ploaia și carul le-a rămas în mijlocul curții, — lăsat de Gheorghe. Că astăzi tatăl său, Dogaru, s'a dus singur la coasă — fără Gheorghe“...

Și avea cuvânt fata să se cătrănească. „Mâncate-ar ciurma de cătănie și pe voi, domni, toți“, că de-l ia „o să mbătrânească fată“. Când s'au întors căruțele, s'a umplut satul de numele celor asentați: „...și pe nenea Gheorghe l-au luat“. Gândul acesta i-a umplut ochii de lacrimi și o seca la suflet.

Schița aceasta, plină de naivitate și vioiciune, destul de luminoasă, cu aerul limpede dela țară, a fost un semn, că autorul ei poate avea un rost între scriitorii mai noi, și l'a îndrituit să stăruiască.

O bună parte a volumului, apărut în zilele acestea, are același caracter, aceeași lumină plăcută și o anumită frăgezime, odată chiar o strășnică fulgerătură a ochilor.

Iacă, aici e cel mai neastâmpărat copil din sat, sufletul jocurilor „de-a caii, de-a hoții“... Ștregăriile lui îi aduc și mângăarea vergilor, care se uită curând

Mai încolo e Florin, adevă un fel de Gheorghe la începutul dragostei, care n'are nimic cu Anica, dar gura satului, cu vorbele șoptite numai, lumea cu priviri înțelegătoare, vără sfială și apoi năcaz între ei.

Cea mai dezvoltată dintre bucățile de acest gen, în volum, e „La moară“. O fată, Florica și asta, trebuie să aleagă între doi feciori. Sivu are și el avere, e singur la părinți, dar mai presus e om vrednic. Iacob e mai bogat și din casă mai cu vază. Nică — morarul, tatăl Floricii, cu înțelepciunea lui: „acolo la postavă, cearcă făina în palmă și dacă e prea măruntă, bate cu ciocanul într'o pană, sau sucește un șurub mai așa; iar dacă e prea mare, face tot cam așa“. Încolo om, care nici odată n'a lăsat femeea să „poarte căciula“. Într'o seară, la morarul e clacă de curățit stiuțești. Cei doi flăcăi erau cât p'aci să se'ncaere. În zilele următoare nu numai satul, dar și împrejurimile urlau de veste, că la Storești s'au bătut de moarte doi inși pepr'o fată, că unul s'a răznit și-l caută jandarmii. Ci-că morarul, ca să scape de gura lumii, și-a logodit fata cu Iacob. Dar fata și mama n'au prea vrut, și la urmă tot pe-a lor a rămas, că Sivu

creșcând o vor înăpădi. Dar de multe ori găsim și așa teren, unde spini sunt atât de deși, încât sămânța nici nu va putea ajunge la pământ. Vom scoate deci — cu multă trudă — spinii și lucrând și acest pământ, sămânța cea bună va aduce roadele sale. Și de altfel, nu numai pământul cel rău va trebui lucrat neconținut, ci și cel bun, căci și acesta neglijat va înțeleni.

Și peste aceasta greutate vom putea trece numai în cazul, când noi vom avea o nemărginită dragoste față de carieră, și tot atâta față de deapropapele noastre. Dragostea de carieră ne va da un bold de a ne instrua în continuu. Iar dragostea față de deapropapele ne va procura răbdarea necesară acestei grele misiuni și ne va aduce în poziția de a îndeplini aceea sfântă poruncă ideală a lui Christos, ca „păstorul cel bun să-și pună sufletul pentru oile sale.“

Preot e numai acela, care își face din biserică prima și ultima sa ocupație. Trebuie cu totul să fie absorbit de sublima sa funcție.

Pentru a-și împlini funcția va avea deci preotul de a se instrua pe sine și de a învăța pe alții. Dar nu numai să învețe pe alții are preotul datorință, ci să-și corectă, ceea ce constituie o greutate cu mult mai mare. Preotul deci va trebui să-și însușească meșteșugul greu de a îndrepta pe cei rătăciți. „Și meșteșugul cel mare e de a îndrepta pe cineva fără să știe, ba chiar fără să-și spuie, că a greșit“ — zice învățatul Iorga în ougetările sale.

Și ca mijloc de îndreptare e tot cuvântul, dar mai ales elocvența irezistibilă a exemplului.

Greutatea cea mai mare, ce o întimpină preotul e faptul, că activitatea sa nu e limitată. „Preotul să fie tuturor toate.“

Concentrarea puterilor într'un cerc mai restrâns de activitate e dătătoare de isbandă, pe când împărțirea puterilor în mai multe direcții depărtează ajungerea succesului.

Cumcă cercul de activitate al preotului e vast, dovedește foarte bine discuția ce s'a încins în anul acesta în jurul chemării preoției noastre.

Vom folosi deci și noi prilejul de a ne spune părerea, cum înțelegem noi chemarea noastră.

Discuția aceasta s'a iscat cu prilejul apariției revistei noastre de specialitate. S'a făcut adecă observația, că preoțimea n'ar avea lipsă de o revistă științifică de specialitate, căci și așa din știința ce o vom culege din aceea revistă, noi nu vom putea să înfruptăm și pe credincioșii noștri, pentru cari e de ajuns „înțelepciunea molitfelnicului.“ În urma acestei afir-

mului dintre soți pune mâna pe două pâini, îndeamnă pe al treilea să ia și el una, și... „vom merge altădată.“ Radu, ajuns acasă, își îmbrățișează nevasta, îi spune că a găsit de lucru cu plată bună și „din ochi începură să-i curgă lacrimi“.

Subiectele acestea mai complicate, cari cer o adâncă cunoaștere a sufletului omenesc și o îndemânare de artist încercat, n'au fost așa norocos arătate de dl. Ciofoc, ca cele dela țară. O greșală a tuturor e, că nu sunt motivate acțiunile persoanelor, nu se vede cauza pentru ce lucrează așa și nu altfel. Apoi acele vise ale unor eroi bolnavi, acel tip al nefericitului nebun Bănică din bucata dela început, cari amintesc pe Leiba Zibal al lui Caragiale și pe Rascolnicoff al lui Dostoievski, pretind altă rafinare artistică decât poate avea un începător.

O ultimă observare privește stilul. Destul de rar, ce e drept, dar ici colea te stingherește lipsa de precizie, alături repetarea aceluiași cuvânt. Incolo stilul și limba sunt ca ale bunilor povestitori din generația cea mai tinăra.

Aceste lipsuri, și alte mai mărunte, nu pot întuna acele calități, cari le-am relevat la „Un gând“ și „La moară“. Iar puterea de producere și un progres ce se poate vedea dela o schiță la alta, ne dau dreptul să cerem mai multe dela acest început cu făgăduieli. Ioan Duma.

mări s'a născut apoi discuția că oare, care e chemarea preoției și ce cunoștințe sunt de lipsă preotului ca să-și poată împlini aceea chemare?

S'au făcut în privința aceasta două greșeli din partea celor ce au discutat această chestie, care trebuie odată lămurită cum se cuvine cu adevărat.

Greșeala cea mai de căpetenie a fost aceea, că și unii și alții au voit să restrângă cercul de activitate al preoților.

A doua greșală e aceea, că trebuințele sufletesti ale preotului le confundă cu trebuințele sufletesti ale credincioșilor.

De aci apoi neînțelegerea.

Noi privim chemarea preoției din trei puncte de vedere, și această privire e întărită chiar de faptul, că ce așteaptă și unii și alții dela noi.

Preotul va trebui să fie tuturor toate, el va trebui să fie „părintele“ poporului ce păstorește. Iar ca părinte trebuie să satisfacă toate lipsurile fiilor săi, și cele suferitești și cele materiale.

Vom privi deci chemarea noastră din punct de vedere teologic, din punct de vedere național și din punct de vedere economic.

Împlinirea datorințelor corespunzătoare acestor trei cerințe, va fi adevărata chemare a preotului.

Pentru satisfacerea acestor cerințe — de sine înțeles — să cer forțe extraordinare de mari, cari se pot câștiga numai prin neconținut studiu și apoi prin o voință puternică de a pune în practică acele cunoștințe spre folosul celor păstoriți.

Pentru a ne împlini chemarea noastră în cele religioase — și aceasta e partea cardinală a chemării preoției — va fi absolut necesar să ne câștigăm o cultură teologică superioară înaintașilor noștri — conform spiritului timpului — pentru a nu fi considerați de ignoranți. Și cu o ocazie solemnă ni-s'a adus această gravă acuză. Ignorant e numai acela, care nu-și cunoaște meseria. Nu poate trece de ignorant avocatul, care nu cunoaște chestiile teologice. Dar va fi ignorant avocatul, care nu cunoaște legile, pe cari trebuie să le apere și să le aplice.

Chemarea noastră în primul loc e de a fi îndeplinitorii lipsurilor religioase și numai în doilea rând sunt celelalte. De aceea a doua greșală, care s'a făcut în decursul discuției despre chemarea noastră, e condamnabilă. Înțelepciunea teologică cuprinsă în vechiul molitfelnic suntem convinși și noi, că e îndestulitoare pentru credincioșii noștri, dar nu poate fi la ori ce caz îndestulitoare pentru noi, a căror specialitate e teologia. Noi nu vom avea datorință a împlini numai lipsurile religioase ale credincioșilor noștri, ci a satisfăce și cerințele spiritului nostru, căruia trebuie să-i procurăm hrana necesară. Și ar fi dureros când spiritul nostru s'ar împăca numai cu stăta cât e de lipsă pentru credincioșii noștri. Nu ar fi nici o dovadă de dragoste pentru cariera noastră, când noi nu ne-am nuzii a ne câștiga cunoștințele din sfera de specialitate a noastră.

O știință teologică superioară e deci necesar să ne însușim.

Pentru ca să satisfăcem cerințele naționale ale credincioșilor noștri, noi vom căuta totdeauna a dezvolta simțul național al credincioșilor, căci numai prin aceasta va putea exista biserică noastră națională. Iubire de neam trebuie fiecare să avem. Un trădător de neam nici odată nu va fi un bun creștin. Conservarea națională a poporului nostru s'a făcut prin biserică și în biserică. Și de aci înainte în aceste grele împrejurări biserică noastră va servi de cea mai puternică cetate de apărare a neamului nostru românesc.

Sfătuitor în cele naționale tot preotul va trebui să fie, căci are datorință morală să fie. Celce-și tradează neamul său, tradează și pe Christos, și acela preot fiind, e o monstruoasă zădărnici.

Bătrânii noștri înaintași și-au împlinit cu sfințenie această datorință. Dar și cei actuali — cu puține regretabile excepții — nu s'au abătut dela calea cea adevărată. Astfel de excepții au existat însă totdeauna.

Pentru a împlini această datorință, preotul iarăși va avea lipsă de a studia istoria neamului nostru, și a-și însuși aceea limbă dulce și frumoasă românească, pe care zilnic o cetește în cărțile bisericesti.

Din punct de vedere economic tot preotul va fi învățătorul poporului pe care-l păstorește, lucrând într'acolo, ca prin muncă rațională credincioșii săi să înainteze în cele materiale, asigurându-le astfel un trai liniștit, lipsit de grijele mari ale câștigării pâinii de toate zilele. Și asupra punctului acestuia, mai ales în zilele noastre, trebuie să insistăm mult, căci greutatea traiului pentru credincioșii noștri a devenit aproape insuportabilă. Familiarizarea poporului cu izvoare nouă de venit, cu lucrarea mai rațională a pământului cad în sarcina părintelui poporului.

Exemplu în această privință avem pe Insuși Mântuitorul, care pe lângă cele duhovnicești s'a îngrijit și de cele materiale ale poporului sărac.

Pentru a satisface pe deplin și acestei cerințe pastorale legată strâns de chemarea preoțească, se cere și în direcția aceasta studiu mult și neconținută trudă.

Greutățile sunt mari, dar înfrângerea acestor greutăți aduce cu sine cea mai înaltă cinste preotului. Iar înfrângerea greutăților o vom putea ajunge numai urmând sfatul apostolului Pavel: „Să înaintăm cu sârguință către desăvârșire“ (Evrei VI. 1).

Isbânda va fi a noastră, dacă vom avea dragoste nemăsurată către Christos. Și această dragoste o vom arăta în faptă, când vom paște oile sale cât se poate de bine.

Se recere abnegație desăvârșită pentru îndeplinirea acestei chemări: „Nimeni să nu caute ale sale, ci fiecare ale altuia“ — zice fericitul Pavel. Căci numai un nemărginit altruism poate asigura succesul.

Atunci vom avea cea mai mare bucurie de a vedea rodul muncii noastre înmulțindu-se și mulțămirea împlinirii cu conștientizată a datorințelor noastre va fi cea mai ideală răsplată. „Săraci fiind, pe mulți înavățând, neavând nimic, dar având toate în stăpânire“.

Vom avea atunci în stăpânirea noastră, oricât de săraci am fi, cea mai mare bogăție: inimile recunoscătoare ale credincioșilor noștri. (Va urma.)

Vorbirea deputatului V. Goldiș rostită în ședința din 5 Aprilie a dietei ungare.

(Urmare.)

Atunci a zis Deák următoarele: „Fiecare naționalitate, și dacă nu e națiune politică, este îndreptățită să i-se dea posibilitatea de a-și crește și cultiva copiii.

Fie în țară chiar 300 gimnaziilor, fie atâtea ca tot la 6-7 poște să dai de unul, dacă gimnaziile din provincie nu vor avea limba de propunere a poporului ce locuiește în acel ținut, cu greu se va putea realiza un progres în cultură. Să ne aducem aminte cu câte greutăți ne luptăm, când trebuia să învățăm în limbă străină și cât de ușor, le este copiilor noștri acum, când sunt instruiți în limba ungurească. Aceasta are valoare pentru limba ori cărei alte naționalități“.

Aceste sunt principiile lui Deák și dacă dl ministru de culte susține că nu-i nici oosebire între dsa și Deák, îi dau prilej să ne-o dovedească. (S'auzim). E vorba să se ridice acum un gimnaziu în Caransebeș și anume de stat. Iată deci prilejul, ca dl ministru să dovedească acum că are aceleași idei ca și Deák. Ridică în Caransebeș un gimnaziu românesc de stat. (Zgomot, ilaritate în stânga. Voci: Va fi).

On. Cameră, vin acum la partea cea mai gingașă a proiectului, pot zice deci: nunc venio ad fortissimum. E acelaș punct pe care l-am excepționat cu mai multă energie la proiectul de lege pentru învățatorii de stat, e acelaș punct despre care însuși dl ministru a recunoscut, că este de așa, încât poate fi excepționat. Acesta e punctul referitor la chestiile de disciplină.

Aceasta produce o stare atât de ab-

surdă, pe care nu o întâlnești la nici un alt așezământ și încăiri pe lume. Invățătorul să fie supus la două foruri disciplinare. Mai este lucrul acesta undeva pe suprafața pământului? Nenorocitul de învățător nu va ști de cine să asculte.

La doi domni nici când nu poți sluji.

Faptul că în anumite cazuri procedura disciplinară asupra învățătorilor, cari nu sunt de stat, nu o exercează forurile lui competente, ci comisia administrativă, e cea mai mare neîncredere față de confesiuni. Regret că dl ministru o recunoaște și tot o aprobă. Eu cel puțin nu o văd motivată, eu n'am cetit încă lista păcatelor, cari ar justifica această neîncredere. E foarte trist când ministrul de culte al unei țări aprobă această neîncredere. Dacă nebazat aruncăm asupra lor această neîncredere, atunci deșteptăm acel spirit general, care dă prilej la neîncredere. (Așa-i! pe băncile naționaliștilor!)

Ce privește chestiile disciplinare, nu voi să repet ceea ce am zis la proiectul referitor la școlile de stat. Am spus atunci că un fost membru al guvernului acestuia s'a exprimat vehement împotriva dispoziției cu comisile administrative.

Le-a spus acestea Polonyi. A spus că dispoziția aceasta răpește drepturile civile a 30 mii de oameni și îi expune la bunul plac al caprițiilor ministrului. El e de altfel un mare jurist și a spus că acest proiect ar trebui întâi adus înaintea unui juriu de juriști, care să hotărască, că oare într'un stat de drept se poate încrede comisiei administrative hotărârea marginilor în cari să se miște exercitarea drepturilor cetățenești.

Am spus cu acest prilej că în Anglia de ex. asta e cu totul exclusă. În Anglia ultimul judecător al oricărui delict e judele independent al statului. În Anglia peste tot, am spus, nu există drept administrativ.

Kmety: Cum să nu!

V. Goldiș: Acesta e punctul gingaș despre care nici dl deputat Meczner nu poate zice că nu vatămă confesiunea. Dl Meczner a zis că anume confesiunea calvină nu consideră acest proiect de jignitor.

Eu nu știu în ce chip își apreciază dl drepturile confesionale, dacă nu văd nici o jignire în faptul, că în anumite cazuri pe învățătorul li-l scoate din post-lui.

Nagy György: Întâiu sunt patrioți și apoi reformați. (Prez. sună).

V. Goldiș: Nu-i corect On. Cameră, ca să dăm jurisdicția acelor foruri, cari au putere discreționară, pentru că atunci le încredințăm hotărârea în astfel de chestii, a căror fel de rezolvire zace în interesul lor. Forurile administrative, cu un cuvânt comitatul în multe privințe e chemat să dea direcție politice în comitat și știm că în împrejurări normale forurile comitatului sunt exponenții guvernului.

Dacă ajunge deci un învățător din motive politice în puterea comisiei administrative, e natural că acea comisie va clasifica acel caz așa cum convine mai bine principiilor ei politice.

Eu, domnilor, n'am nimic împotriva ca păreții școlilor să fie acoperiți cu tablouri istorice, va fi un lucru foarte frumos și laudabil, mai ales dacă tablourile se vor da gratuit, cum a spus-o dl ministru și cum dispune și proiectul. N'am nimic împotriva ca emblema Ungariei să fie așezată pe edificiu înăuntru și afară, și ca la sărbători naționale, să se arboreze drapelul național. Cu toate că și la acest loc m'aș putea referi la cuvintele marelui bărbat de stat maghiar, contele Széchenyi István, care în cartea sa: „Szózat a magyar és szláv nemzetiség ügyében“ zice (cetește):

„A törtenet tanusága szerint csakis a munkássabb, erkölcsösebb, műveltebb nép bir beolvastó tehetséggel. Bir-e azzal, aki csak külsőleg hat és mert grammatikát tanit, mindenüvé cimert varr, minden vesres, fehér és zöld szinnel eltarkit és már aszt hiszi, hogy sziveket bájol és velőket hódít?“

Repet, n'am nimic împotriva acestor lucruri, deși prin astfel de efecte externe se poate deștepta în cetățeni aceea

armonie a patriotismului, la care tinde, de bună credință, acest proiect. Pînă astfel de efecte externe, prin drapel și embleme și tricolor, să mă credeți, nu se poate ajunge acest scop.

Rátky László: Cnutul ar fi de mai mare folos, nu?

V. Goldiș: În ce privește dispozițiile relativ la afacerile disciplinare, acest proiect are foarte mari lipsuri. Îmi iau voia să atrag atențiunea dlui ministru de culte asupra unei împrejurări foarte interesante. Comisia pentru instrucțiunea publică a stricat textul original și nu și-a dat seama să aducă conzonanță în articolele ce se refer la afacerile disciplinare ale învățătorilor. În textul original, în proiectul dlui ministru, e ordine logică, e cel puțin precizie și se poate vedea ce urmărește proiectul. Textul recomandat de comisie e însă greșit. Paragraful 22 se referă la afacerile disciplinare ale învățătorilor dela școlile comunale, în special. Mai înainte, toate afacerile disciplinare erau cuprinse într'un singur paragraf. Dar comisia a făcut din acest paragraf — trei paragrafe nouă.

Paragraful 22 vorbește numai despre afacerile disciplinare ale învățătorilor comunali, paragraful 23 numai despre afacerile disciplinare ale învățătorilor confesionali. Acest paragraf dispune — nu voi citi decât părțile de cari am nevoie — (citește paragraful 23).

Deci acest proiect intenționează ca dreptul disciplinar asupra învățătorilor confesionali să-l poată exercita numai autoritatea confesională. Dacă luăm aceasta cuvânt de cuvânt așa e. Dar acum urmează § 24, care zice (citește): „Impotriva învățătorului confesional, ori aplicat la școală populară susținută de particulari ori asociațiuni, ministerul în baza § 22 al legii de față (punctele a, c) poate ordona procedură disciplinară, fără considerație, dacă învățătorul respectiv se bucură de ajutor de stat sau nu.

Deci § 23 zice, că autoritatea confesională e obligată a susține pîra disciplinară și din cauza faptelor contrare statului în școlile beneficiate.

Dar § 24 nimicește această dispoziție și face dependentă cauza disciplinară de autoritatea administrativă ori este școala ajutată de stat ori nu.

Laxitatea acestui articol o arată și alineatul ultim din §-ul 24, care zice: (citește) ministrul are dreptul să transpună la autoritatea administrativă cauza disciplinară luată de oricare altă autoritate în baza delictelor disciplinare înșirate în acest articol și în acest caz procedura aceea disciplinară se conzideră de sistată.

Deci ministrul are dreptul să transmită cauza autorității respective pe motiv de delict disciplinar înșirate în acest articol, în prezentul articol însă nu e înșirat nici un singur delict disciplinar. (Zgomot). (Va urma).

Conferențe învățătoresci.

Convocare.

În înțelesul ordinului consistorial dela 18 Februarie a. c. Nr. 441 școl. convoc pe învățătorii dela școlile noastre din cercul XII (presbiteratele Cluj și Ungureș) la conferința anuală, ce se va ține în 26 și 27 Aprilie st. v. a. c. în comuna *Tămașă*.

Conferinții îi va premerge serviciul divin împreună cu chemarea sf. Duh, la care au să participe toți membrii conferinței.

Programul lucrărilor:

1. Lecțiune practică din religione: „Bogatul cel lacom“ cu elevii a. IV; prelegător Ioan Frâncu din Călățele.

2. Tractarea cuvântului normal „floare“ din noul abecedariu de Dr. P. Șpan cu despărțământul I; prelegător Ioan Zach din Romița.

3. Lecțiune practică din limba maghiară: „A haza“ cu elevii a. IV; prelegător George Lazar din Căbeșul român.

4. Lecțiune practică din istoria patriei: „Descălecare Maghiarilor“ cu elevii a. V; prelegători Ana Marincea din Mociu și Petru Ferghete din Fizeș-Sânpetru.

5. Tema designată în partea P. V. Consistoriu: „Experiențele câștigate asupra noului plan de învățământ introdus în

școlile populare prin concluzul congrsuual din 1903 Nr. 98“. Se vor pregăti, având să-și prezinte în scris eventualele observări, toți membrii conferinței.

6. Prezentarea din partea fiecărui învățător a monografiei școlii, la care servește.

7. Propuneri.

La conferențe sunt poftiți să participe și dnii preoți din cerc, în calitate de directori locali, precum și toți prietenii școlii.

Sibiu, 10 Aprilie 1907.

Victor Păcălă
comisar consistorial.

NOUȚĂȚI.

Indreptare. În primul din numărul trecut, coloana a doua, șirul 21 de sus în jos, s'a tipărit greșit cuvântul „naționale“, în loc de „culturale“. Construcțiunea are să sune deci astfel: „Ele sunt puternice prevestiri, prevestiri îmbucurătoare pentru desăvârșirea unității culturale românești, ele sunt semnele vremii“.

Aniversarea încoronării. În 8 Iunie se implinesc 40 de ani dela încoronarea Majestății Sale ca Rege al Ungariei. Se vor aranja din acest prilej mari festivități la Budapesta, la cari va asista și Majestatea Sa Regele. Se vorbește apoi, că fruntașii politici ai Ungariei vor primi din acel incident diferite distincțiuni și decorări, iar condamnații politici și dezertorii militari vor fi grațiați.

Noul inspector al artileriei. Majestatea Sa a numit inspector general peste artileria armatei austro-ungare pe Arhiducele *Leopold Salvator*, în locul generalului *Kropacek*, trecut la penzie.

Audiență la regele Carol. Prof. *D. Comșa* din Sibiu a fost primit Luni în 22 Apr. n., la orele 11 de M. Sa regele Carol în audiență de peste 1/2 oră, în care I-a prezentat o bogată serie de cartoane, reprezentând obiecte de lemn admirabil încestate, și resp. sculptate, și având a servi pentru întocmirea unui album de artă țărănească. Regele a urmărit cu viu interes informațiile date, intrând în toate amănunțele și reținând apoi cartoanele spre a-le arăta și Reginei și Princesei de Coroană.

Dela „Academia Română“. În urma propunerii dlui *A. D. Xenopol*, Academia Română a luat hotărâre se fie publicate pe cheltuiala Academiei toate operile decedatului *Vasile Conta*, singurul filosof original pe care l-au avut Românii până acum.

„România Ilustrată“ din București aduce în numărul mai nou (pe Februarie și Martie) biografia amănunțită a ilustrei familii de *Mocsanyi*, în deosebi a actualului șef al familiei, *Alexandru de Mocsanyi*, împodobită cu mai multe ilustrațiuni.

Sentință cassată. Marți s'a pertractat la Curia din Budapesta un proces de presă al foii „*Unirea*“ din Blaj, în care proces dl *Domșa*, redactorul foii, fusese judecat la 8 luni temniță de stat și 1200 coroane amendă în bani. Curia a nimicit sentința din motive de formă și a ordonat pertractare nouă.

La casa arhidiecezană au mai intrat următoarele oferte pentru gimnaziul din Brad: Dela comuna Sebeșul-săsesc 954 cor. 34 fileri, Fizeș Spetru 15 cor., Meteș 17 cor., Cristian Bran 30 cor. 30 fil., Ohaba 26 cor.

Demonstrație contra profesorului Dr. Iosif Popoviciu. Luni seara studenții maghiari dela universitatea din Budapesta au făcut demonstrațiune contra profesorului de limba română Dr. Iosif Popoviciu.

Un protest. Studenții nemaghiari dela universitatea din Viena au trimis o telegramă contelui *Apponyi*, ministrul nostru de culte și instrucțiune publică, protestând în ea contra proiectului de lege, votat acum din partea dieței.

Condamnarea unui preot. Preotul din Vișeg, *Liviu Ianou*, a fost osândit la 15 zile închisoare și 200 cor. amendă în bani, pentrucă conferința preoțească ținută la 7 Aprilie în Vișeg, s'a ținut cu

ușile deschise, adică a fost liberă și intrarea altora, ca să audă desbaterea asupra proiectului lui *Apponyi*.

Aviz. Membrii români ai adunării generale municipale sunt rugați a lua parte la consfătuirea ce se va ține în 1 Maiu n. dim. la orele 9 în localul casinei rom. din Sibiu în vederea adunării generale din aceeași zi, Sibiu, în 26 Aprilie n. 1907. *N. Ivan*, v. prez. *Dr. L. Borcia*, secr.

† **Nátafalussy Kornél**, conzilier regeșc, inspector suprem de școale în Oradea mare, a decedat în etate de 56 ani. S'a ocupat mult cu știința istoriei. În toamna trecută a ținut cercetare în contra profesorilor dela gimnaziul rom. gr. cat. din Beiuș, învinuți că ar fi vândut patria, cu ocaziunea vizitării expoziției din București. N'a constatat însă nimica.

† **Elena Medean n. Tipeiu**, soția protopresbiterului *Sergiu Medean* din Sebeșul-săsesc, a decedat Marți, după lungi suferințe, în etate de 45 ani. Din partea familiei, căreia îi trimitem sincere condolețe, s'a dat următorul anunț funebrel: Facem cunoscut tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că preaiubita noastră soție și mamă *Elena Medean n. Tipeiu* după un morb greu și îndelungat și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului, astăzi la orele 1 și 30 min d. s. în etate de 45 ani și în anul al 21-lea al fericeii sale căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpei defuncte se vor înmormânta Joi, în 12/25 Aprilie a. c. la 3 ore d. a. în cimiterul gr. or. din loc. „Dormi în pace suflet blând, că plăcut era Domnului sufletul tău, pentru aceasta s'a grăbit a-l scoate din mijlocul răutății!“ Înț. Sol. 4, 14. Sebeșul-săsesc, 10/23 Aprilie 1907. *Sergiu Medean*, protopresbiter, ca soț, *Hortensia*, *Enea*, *Ionel*, *Sabin*, *Lucia*, *Coriolan*, *Roma*, *Virgil* și *Sergiu*, ca fii și fiice.

Parlamentul Burilor. Zilele trecute a fost deschisă cu mare solemnitate adunarea națională a Burilor. Anglia, anume, după războiul crâncen avut cu Burii, s'a convins că nu cu asprime, ci cu bunăvoință va putea ajunge stăpână pe Africa de sud, de aceea a dat Burilor drepturi pe cari nu le aveau mai înainte, drepturi constituționale, pentru a-și conduce singuri destinele, sub supravegherea Angliei. Deschiderea parlamentului lor s'a făcut prin un reprezentant al regelui *Edward* al Angliei.

Al 105-lea. Casariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu“, a solvit ajutorul statutar după răposatul membru *Ioan Banea*.

Acesta este al 105-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibiene.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit: Doamna *Elena Vește-mean*, 2 cor. ear dl *Toma Banea*, proprietar, în memoria tatălui său răposat *Ioan Banea*, 2 cor.

O tinără păreche. În *New-York* (America) a făcut mare senzație pășirea la căsătorie a dlui *Bundren*, cu dna *Megnire*, pentru faptul, că mirele are 101 de ani împliniți, ear mireasa e trecută de 100. Tinăra păreche numără deci împreună 201 de primăveri. Căsătoria lor e sfârșitul unui lung și interesant roman. S'au cunoscut și s'au iubit când erau de 20 de ani. De atunci însă necontent li s'au pus pedeci în cale, și n'au putut să fie unul al celuilalt, până acum, când sunt ambii cu câte un picior în groapă. S'au căsătorit deci, pentruca împreună să fie în lumea cealaltă, în care în curând vor trece.

Viață socială.

Concert în Bistrița. Reuniunea română de cântări din Bistrița invită la concertul ce-l aranjează Marți în 7 Maiu st. n. 1907 (a treia zi de Paști) în sala cea mare dela „*Geveerbeverein*“, sub conducerea dlui *C. F. Rohrbeck*, cu binevoitorul concurs al corului teologilor rom. (cursul III) din Sibiu și cu cooperarea capelei militare a regim. 63 de infant. — dirigent *Dl. Carl Sander*. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat e destinat „*Reuniunii române de cântări*“ din Bistrița. După concert urmează dans.

Concert în Lipova. Tinerimea română din Lipova și jur aranjează concert urmat de piesă teatrală și dans la 23 Aprilie (6 Maiu) 1907, în sala hotelului „*Regele Ungariei*“ pentru fondul gimnaziului

din Brad. Inceputul la 8 ore. Prețul de intrare: de fam. (3 pers.) 5 cor. de persoană 2 cor. Loc de stat 1 cor. Bilete se pot răscumpăra și înainte la dl. inv. *Iuliu Putici* cassar, care va primi și cvita și ofertele marinimoase și suprasolvirile pe cale ziaristică.

Concert și teatru în Buteni. Despărțământul protopopesc Buteni a „Reuniunii învățătorilor români dela școlile confes. gr-or. din protopopiatele arădane I-VII“ aranjează cu concursul corului din Buteni Joi, în 26 Aprilie (9 Mai) 1907 în sala cea mare dela hotelul „*Coroana*“ din Buteni, concert împreună cu teatru și dans. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare de persoană: Locul I 3 cor., locul II 2 cor. locul III 1 cor. Venitul curat este destinat *Fondului pentru completarea gimnaziului din Brad*. Ofertele marinimoase se primesc cu mulțămintă la adresa dlui *Dr. Aurel Grozda*, avocat și membru fondator a Reuniunii în Buteni (*Buttyin*, comitatul Arad).

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur“ vol. IV. A apărut vol. IV din „*Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară*“, de *Teodor V. Păcățian*. În volumul acesta sunt publicate vorbirile deputaților români rostite în dieta țării în sesiunea parlamentară din anii 1865—68, și e dată în întregime, după notele stenografice, discuția asupra legii de naționalități, votată la finea acestei sesiuni. La finea volumului e dată apoi și lista abonaților. Volumul are 864 pagini, formatul celorlalte volume, și costă 10 cor. exemp. broșat, 12 coroane cel legat. Cu același preț se dau și celelalte volume anterioare. Comandate toate volumele deodată, se acordă, la cerere, înlesnire de plată, care se poate face în rate lunare. A se adresa autorului publicațiunii, în Sibiu, (*Nagy-szeben*).

Romulus Cioflec: Doamne ajută-ne, schițe și nuvele. Se poate procura și dela librăria arhidiecezană din Sibiu. Prețul 2 coroane.

Din public.†)

Mulțămite publice.

Seara de Anul nou 1907 a fost pentru Românii din Cristian una din cele mai vesele și mai plăcute sări. În aceea seară a avut loc producțiunea delectamantică-teatrală muzicală a tinerimei române din Cristian, sub conducerea comitetului parohial, la care a cooperat corul mixt al tinerimei adulte din Cristian, înșințat și condus de vrednicul învățător *Stefan Dan*. Corul mixt al tinerimei care a cântat precis 2 piese populare: „*Hei leliță din cel sat*“, de *G. Dima* și „*Dorule o dorule*“, de *V. Magdu*, a produs multă plăcere și entuziasm în public.

Tot asemenea a fost bine predată piesa teatrală „*Vlăduțul mamii*“, de tinerii adulți din Cristian: *Ioan Barbu*, *Achim Geană*, *Paraschiva Căproiu*, *George Câmpăan* și *Valeria Sârbu*, instruați de învățătorul *Gerasim Popa*. Mult haz a produs și „*Herșcu Boccegiu*“, predat de *Aron Rucărean*.

Pe cât a fost de strălucit rezultatul moral, pe atât a fost de satisfăcător și rezultatul material. Venitul brut 198 cor. 10 fileri. Venit curat 81 cor. 50 fileri.

Contribuiri peste taxa de intrare au intrat dela domnii: *Dr. Franz Herfurth*, dechan 3 cor., *Virgil Pop*, paroh 4 cor., *Dr. Eduard Sternheim*, medic 4 cor., toți din Cristian, *Dr. Vasile Saftu*, paroh din Brașov 3 coroane, *Ioan Nan*, neguțător din Buzău 3 cor. 50 fileri, *Gherasim Popa*, învățător 2 cor. și *Carl Zell* 1 cor. Din venitul curat de 81 cor. 50 fil., 31 cor. 50 fileri s'au adaus la fondul „*Călăușerilor români din Cristian*“, iar 50 cor. plus 10 cor. dăruite ulterior de dl *Bucur Popovici*, neguțător în Hațeg s'au adaus la fondul pentru înfrumșetarea bisericii române din Cristian.

Subscribul ca conducător și patron al acestei petreceri, mulțămesc la toți și toate, cari au contribuit ca prima zi a anului 1907 să fie pentru noi o zi de bucurie. Deo Dzeu să fie și pentru viitor de bun augur.

Cristian, în 12 Febr. 1907.

Virgil Pop
paroh.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Re-dacțiunea nu primește răspunderea.

Succursala băncii comerciale ungară din Pesta

Piața mare Nr. 2.

Inființată în anul 1841. — Centrala în Budapesta. — Capitalul de acții și rezerve coroane 92 milioane.

Primește BANI spre depunere,

cu dobândă favorabilă,

cumpără și vinde rente, scrisuri fonciare, acții, losuri, precum și monete de aur și argint
primește hârtii de valoare spre păstrare și administrare
încasează cupoane și efecte sortate
asigurare contra pierderii cursului la sortiri
îngrijire pentru cauțiuni militare.

➡ Toate deslușirile dorite se comunică cu promptitudine. ➡

104 1-12

Ad. Nr. 440/1907

(103) 2-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a Voivodenii-mici în protopresbiteratul gr. or. Făgăraș, se excrie concurs cu termenul de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Făgăraș, până la sf. biserică spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Făgăraș, în 7 Aprilie 1907.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresbiter.

Nr. 403/1907

105 1-1

Publicare de licitație.

Pentru a da în întreprindere zidirea bisericeii din comuna Feldioara-săcuiască, protopresbiteratul Turda, se excrie licitație minuendă, publică-verbală pe ziua de 6/19 Maiu 1907, 2 ore p. m. în cancelaria oficiului parohial din Feldioara.

Prețul strigării se statorește cu 15,500 coroane și reflectanții înainte de licitație au să depună ca vadiu 1550 coroane în bani gata sau în hârtii de valoare accesibile.

Planul și preliminarul de spese, aprobate în ordine se pot vedea, — și alte informațiuni se pot afla în orele de oficiu la subsemnatul oficiu protopresbiteral și la cel parohial din Feldioara până la ziua licitației.

Comitetul parohial își rezervă dreptul inalienabil de a da întreprinderea aceluia dintre licitanți, pe care-l va voi, fără conziderare la suma ofertului.

Turda, 10/23 Aprilie 1907.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murașan
protopresbiter.

Cel mai bun și mai ieftin Deposit de haine

pentru sezonul de primăvară și vară, bogat în haine pentru bărbați, pentru băeți, precum și în costume pentru copii, după cea mai nouă modă și de cea mai bună calitate, se află la

Eduard Elias,
Sibiiu Piața mică Nr. 2. (Kl. Ring)

815-

Concurs [99] 3-3

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala confesională română gr. or. din Tohanul nou, protopresbiteratul Branului, se excrie concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Postul învățătoresc, fiind împreunat cu cel cantoral, învățătorul ales va avea să presteze și serviciul de cantor.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: din repartiție dela popor, din venitele cantorale și din ajutorul de stat, — toate acestea dau suma de 600 cor., 1/4 jug. pă-

mânt și locuință în natură, eventual bani de cuartir și lemne de foc, din cari să se încălzească și sala de învățământ.

Concurenții au a-și aștepta rugărilor lor instruite conform normelor din vigoare în termenul numit la oficiul prpresb. concernent.

Alesul să nu aștepte cuincuenalul până după a' 5-lea an de serviciu ca definitiv în această comună.

În conțelegere cu comitetul parohial.
Zernești, în 5 Aprilie 1907.

Ioan Dan
adm. ppresb.

Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru oricare econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta se urcă valoarea, adevăratul preț al vitelor, porcilor și cailor. Prețul 60 fileri.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii sufer mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărime sunt reținuți în îngrășarea și desvoltarea lor, ba chiar slăbese, încât în loc de a li se ridica prețul, chiar perd din valoare. Fiecare ecom să întrebuințeze această unsoare. Prețul 20 și 40 fil.

Extracți pentru prepararea rumului și diferitelor liquoruri. Cine voește a-și prepara rum și liquoruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru a prepara 1 litră este 40 fileri. Tot atâta și pentru rachiu de prune, drojzii, slivoviță, borovicica și altele.

Thea foarte fină și bună. Prețul 1 pachet 20 fil., 1 kg. 3 și 4 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 kg. 1 cor. 20 fil.

Tinctură contra picioarelor și mânilor înghețate. 70 fileri.

Tinctură contra bătăturilor (ochi de găină). 70 fileri.

Cereți preț-courantul cel mare și-l primiți gratuit.

Toate acestea se capătă la:

Cornel Demeter

apotecar în Szászváros, piața școlii Nr. 37.

[95] 2-52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 18-41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg. turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

VASILIE BANN

SIBIIU

str. Ocenei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie” cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comanda se trimite recomandate, la caz de nu corăspund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 3-

Croitoria Gustav Stasney

din Sibiiu strada Baier Nr. 2.

aduce la cunoștință preacunoscutului cler ortodox român, precum și domnilor candidați de preoție că confecționează

reverenzi, ornate bisericesti

precum și tot felul de haine bărbătești, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Pentru serviciul solid și prompt garantează firma, care se află de 60 ani.

Sibiu, în Februarie 1907.

Cu deosebire stimă:

Gustav Stasney

[52] 9 — croitor.

Se caută 102 2-3

O domnișoară română

lângă o fetiță pentru însușirea limbei române.

Văd. Gabriela Dr. Popoviciu

Nagyvárad. Staroveczky utca 21.

Pălării

păroase pentru preoți români à cor. 8 — și extrafine à cor. 9 60, model nou, după dorință, ușoare, în cea mai fină și mai frumoasă calitate, recomandă cu prețurile cunoscute de efitne

Carol Niedermaier

pălărier

33 strada Cispădiei 33

„La pălăria roșie”.

La comanda din afară, împachetarea, cutia și spesele postale sunt gratuite. Măsura se ia într-o pălărie potrivită cu centimetru din panglică neelastică. [101] 2-9